

Robert Huterski, Agnieszka Huterska

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

OCENA POTENCJALNYCH SKUTKÓW RZĄDOWEGO PROJEKTU ZMIAN W POLSKICH UREGULOWANIACH OUTSOURCINGU BANKOWEGO DLA ZACHOWANIA TAJEMNICY BANKOWEJ

Streszczenie: Obecnie obowiązujące w Polsce regulacje powierzania przez banki czynności podmiotom zewnętrznym (outsourcingu) zawierają istotne ograniczenia, mające na celu zarówno zapewnienie stabilności sektora bankowego, jak i ochronę interesów klientów banków, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony tajemnicy bankowej. Zmiany w tym zakresie idą w kierunku istotnego poszerzenia dopuszczalnego zakresu outsourcingu oraz uproszczenia związanych z nim procedur, zwłaszcza ograniczenia kontrolnych kompetencji Komisji Nadzoru Finansowego. Prezentowane w rządowym projekcie zmiany argumenty na rzecz zliberalizowania zasad outsourcingu, a także rządowa ocena skutków proponowanych zmian w regulacjach nie uwzględniają potencjalnego wzrostu zagrożenia naruszeniami tajemnicy bankowej na szkodę klientów wraz z intensyfikacją wykorzystania outsourcingu przez banki.

Słowa kluczowe: outsourcing, tajemnica bankowa.

1. Wstęp

W rezultacie kryzysów finansowych ostatnich lat zagadnienie wzmocnienia przez władze regulacji działalności instytucji finansowych, a w szczególności banków, stało się kluczowym wątkiem obecnej polityki ekonomicznej państw¹, klasycznie rozumianej zgodnie z poglądem J.K. Galbraitha jako „sposób sprawowania władzy państwa w nowoczesnym systemie gospodarczym”². Na tle tego procesu tym bardziej zaskakujące wydają się działania polskiego rządu zmierzające do ułatwienia powierzania czynności wykonywanych przez banki podmiotom zewnętrznym, czyli do outsourcingu.

¹ J.-C. Trichet, *Financial reform: what has been achieved and what remains to be done*, Europejski Bank Centralny, Dyrekcja Komunikacji, Frankfurt nad Menem, 13.05.2011.

² A. Fajferk (red.), *Polityka ekonomiczna*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 1999, s. 10.

Celem niniejszego opracowania jest ocena potencjalnych konsekwencji zmian proponowanych przez rząd na tle obecnie obowiązujących zasad outsourcingu. Ocena będzie prowadzona przede wszystkim z punktu widzenia interesów klientów banków dotyczących zachowania tajemnicy bankowej. Naturalnie przekłada się to również na ocenę skutków tych zmian dla efektywności regulacyjnych i nadzorczych działań Komisji Nadzoru Finansowego jako instytucji powołanej do zapewnienia bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienia ochrony interesów uczestników tego rynku³.

Rozważania opierają się głównie na dokumentach rządowych i aktach prawnych oraz polskiej literaturze ze względu na specyfikę poruszanego zagadnienia⁴.

Pojęcie outsourcingu pochodzi z języka angielskiego i jest skrótem wyrażenia *outside-resource-using*, oznaczającego wykorzystanie zasobów zewnętrznych. Outsourcing definiowany bywa zazwyczaj jako przedsięwzięcie polegające na wydzieleniu ze struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa macierzystego realizowanych przez nie funkcji i przekazanie ich do realizacji innym podmiotom gospodarczym. Polskojęzycznymi odpowiednikami terminu „outsourcing” mogą być terminy „wydzielenie” lub „wyodrębnienie”⁵. Ustawa Prawo bankowe operuje natomiast pojęciem „powierzanie wykonywania czynności”. Outsourcing to zlecenie pracy na zewnątrz, czyli komuś, kto znajduje się poza organizacją⁶. Istotą outsourcingu jest przekazywanie realizacji zadań, funkcji i procesów firmie (lub firmom) zewnętrznej, specjalizującej się w danej dziedzinie⁷.

Głównym celem strategicznym outsourcingu jest skoncentrowanie się przedsiębiorstwa macierzystego na działalności kluczowej, decydującej o jego perspektywach rozwojowych⁸.

W działalności bankowej początkowo wykorzystywano outsourcing w celu redukcji kosztów. W latach 70. XX wieku banki w Stanach Zjednoczonych zaczęły podejmować współpracę z zewnętrznymi zleceniobiorcami w zakresie zarządzania

³ Art. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (DzU 2006, nr 157, poz. 1119 z późn. zm.).

⁴ W dniu 14 grudnia 2006 r. Europejski Komitet Nadzorców Bankowych (CEBS – *Committee of European Banking Supervisors*, z początkiem 2011 r. przekształcony w EBA – *European Banking Authority*) opublikował zharmonizowane z postanowieniami dyrektywy MiFID (*Markets in Financial Instrument Directive*) Wytyczne dotyczące outsourcingu (*Guidelines on outsourcing*). Ponieważ wytyczne te są zbiorem ogólnych zasad i pozostawiają państwu UE szerokie możliwości uwzględnienia specyfiki lokalnych rynków przy regulowaniu outsourcingu, nie miały istotnego wpływu na kształt szczegółowych rozwiązań omawianego projektu rządowego.

⁵ M. Trocki, *Outsourcing: metoda restrukturyzacji działalności gospodarczej*, PWE, Warszawa 2001, s. 13.

⁶ M.J. Power, K.C. Desouza, C. Bonifazi, *Outsourcing. Podręcznik sprawdzonych praktyk*, MT Biznes, Kraków 2008, s. 20.

⁷ W.M. Grudzewski, I.K. Hejduk, *Metody projektowania systemów zarządzania*, Difin, Warszawa 2004, s. 210.

⁸ Tamże, s. 212.

danymi. Pod koniec lat 90. banki zainteresowały się także outsourcingiem w zakresie zarządzania personelem i outsourcingiem czynności bankowych⁹.

W działalności bankowej, ze względu na cel stosowania outsourcingu, czynności nim obejmowane można podzielić na¹⁰:

- czynności, których zlecenie obniży koszty prowadzenia działalności banku;
- czynności, których outsourcing ma na celu generację dodatkowych zysków;
- sytuacje mieszane.

Do pierwszej grupy możemy zaliczyć zlecenie podmiotom zewnętrznym przetwarzania danych, obsługi hurtowni danych, tworzenia i serwisowania oprogramowania stosowanego przez bank, przetwarzania transakcji, obsługi korespondencji banku z klientami oraz prowadzenia centrów telefonicznej obsługi klienta¹¹.

Zwiększaniu dochodów sprzyja przekazywanie podmiotom zewnętrznym operacji, które bank chciałby zaoferować swoim klientom, ale wprowadzenie ich do oferty związane jest z poważnymi nakładami finansowymi i organizacyjnymi. Zwiększaniu dochodów sprzyja również prowadzenie sprzedaży detalicznej z wykorzystaniem już istniejących lub specjalnie stworzonych sieci sprzedaży innych podmiotów rynku finansowego¹².

2. Istota i podstawowe zasady tajemnicy bankowej

Istotą pojęcia „tajemnica bankowa” jest obowiązek nieujawniania wszelkich informacji dotyczących banku, jego czynności i jego klientów, ciążyący na władzach banku, jego pracownikach i osobach z nimi współpracujących w czasie nieograniczonym, pod groźbą odpowiedzialności prawnej¹³.

Tajemnica bankowa jest stosunkiem prawnym łączącym bank i jego pracowników z beneficjentem tajemnicy. Ma charakter ogólnego obowiązku instytucji kredytowej, ponieważ powstaje w związku z każdym stosunkiem obligacyjnym wiążącym bank z beneficjentem tajemnicy. Stosunek prawny, z którego wynika obowiązek poufności, powstaje ex lege. Jego źródłem jest obecnie artykuł 104 ust. 1 ustawy Prawo bankowe¹⁴.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, bank, osoby w nim zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem bank wykonuje czynności bankowe, są zobowiązane do zachowania tajemnicy bankowej, która obejmuje wszystkie informacje dotyczące czynności bankowej uzyskane w cza-

⁹ A. Korzeniewska, *Outsourcing w bankach komercyjnych*, Difin, Warszawa 2009, s. 30.

¹⁰ Tamże, s. 27-28.

¹¹ Tamże, s. 28.

¹² Tamże.

¹³ A. Drwiłło, D. Maśniak (red.), *Leksykon prawa finansowego, 100 nowych pojęć*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 447.

¹⁴ Tamże.

się negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji umowy, na podstawie której bank tę czynność wykonuje.

Według art. 104 ust. 2 pkt 2 powyższej ustawy obowiązek zachowania tajemnicy bankowej nie dotyczy przypadków, w których następuje ujawnienie informacji objętych tą tajemnicą przedsiębiorcom lub przedsiębiorcy, którym bank, zgodnie z art. 6a-6d tej ustawy, powierzył wykonywanie, stale lub okresowo, czynności związanych z działalnością bankową, w zakresie niezbędnym do należytego wykonywania tych czynności. Oznacza to, że bank może udostępnić określonemu podmiotowi zewnętrznemu informacje konfidencyjne bez konieczności uprzedniego uzyskiwania od klienta (osoby, której te wiadomości dotyczą) pisemnego upoważnienia na ich przekazanie, w którym wskazywałby on podmiot uprawniony do otrzymania tego rodzaju wiadomości (zgodnie z art. 104 ust. 3 prawa bankowego)¹⁵.

Podmioty oraz osoby w nich zatrudnione, którym, zgodnie z przepisem ust. 2 pkt 1, 2 oraz pkt 4-6, udzielono lub ujawniono informacje objęte tajemnicą bankową, mogą wykorzystać te informacje wyłącznie w celu zawarcia i wykonania umów wskazanych w art. 6a ust. 1 prawa bankowego, czyli w celu zawierania wskazanych w ustawie umów kredytowych, prowadzenia rachunków itp.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 6b nie można wyłączyć ani ograniczyć odpowiedzialności przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznego wobec banku oraz odpowiedzialności banku za szkody wyrządzone klientom wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Bank ponosi więc odpowiedzialność za powierzone mu informacje nawet wówczas, gdy są one przekazane innym podmiotom w ramach realizowanych umów outsourcingowych.

3. Bieżące regulacje dotyczące przekazywania czynności wykonywanych przez banki podmiotom zewnętrznym

Zgodnie z art. 6a Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, bank może, w drodze umowy zawartej na piśmie, powierzyć przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu (objętemu jednak dodatkowymi wymogami z art. 6d ustawy) wykonywanie wyłącznie czynności wymienionych w tymże art. 6a.

Wspomniana regulacja dokonuje rozróżnienia powierzanych czynności bankowych na dwie kategorie. Pierwsza kategoria to wykonywanie w imieniu i na rzecz banku pośrednictwa w zakresie czynności bankowych wyłącznie na podstawie konkretnie wskazanego typu umowy – umowy agencyjnej. Druga kategoria dotyczy bliżej niesprecyzowanych w samej ustawie czynności faktycznych związanych z działalnością bankową.

¹⁵ M. Olszak, *Powierzenie przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywania czynności związanych z działalnością bankową w świetle przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, dotyczących problematyki tajemnicy bankowej*, Lex Polonica, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2011.

W ramach pierwszej kategorii czynności, wymagających formy umowy agencyjnej, wymienione są¹⁶:

- a) czynności związane z kredytowaniem:
- zawieranie i zmiana umów kredytu na sfinansowanie inwestycji mającej na celu zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych kredytobiorcy w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych;
 - zawieranie i zmiana umów kredytu konsumenckiego;
 - zawieranie i zmiana umów ugody w sprawie spłaty kredytów;
 - zawieranie i zmiana umów dotyczących ustanowienia prawnego zabezpieczenia kredytów;
- b) czynności związane z płatnościami dokonywanymi przez klientów na rzecz banku:
- zawieranie i zmiana umów o kartę płatniczą, których stroną jest konsument;
 - przyjmowanie wpłat, dokonywanie wypłat oraz obsługa czeków związanych z prowadzeniem rachunków bankowych przez ten bank;
 - dokonywanie wypłat i przyjmowanie spłat udzielonych przez ten bank kredytów i pożyczek pieniężnych;
- c) czynności związane z rozliczeniami międzybankowymi:
- przyjmowanie wpłat na rachunki bankowe prowadzone przez inne banki;
 - przyjmowanie dyspozycji przeprowadzania bankowych rozliczeń pieniężnych związanych z prowadzeniem rachunków bankowych przez ten bank.

Wymienienie w tej kategorii krótkiego i zamkniętego katalogu szczegółowo ujętych czynności, których powierzenie przez bank podmiotowi zewnętrznemu jest dopuszczalne, sugeruje restrykcyjne podejście ustawodawcy w tej mierze. Wynika to z objęcia pośrednictwem operacji zaliczanych do czynności bankowych, w tym także należących do zastrzeżonych wyłącznie dla banków (art. 5.1), czyli najbardziej niewralgicznych dla banku, ale też dla jego klientów.

Przenoszenie przez banki na podmioty zewnętrzne innych czynności w ramach tej kategorii jest możliwe, ale wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Zezwolenie takie może jednak być wydane wyłącznie, jeżeli powierzenie przez bank wykonywania tych innych czynności jest niezbędne do prowadzenia działalności bankowej w sposób ostrożny i stabilny lub istotnego obniżenia kosztów tej działalności.

W drugiej kategorii, obejmującej czynności faktyczne związane z działalnością bankową, brak jest wskazania choćby przykładów tego typu czynności.

Opierając się na interpretacji tego terminu dokonanej przez Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego¹⁷ jako poprzednika KNF w okresie wdrażania omawia-

¹⁶ Art. 6a, pkt 1, ust. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. DzU 2002, nr 72, poz. 665 z późn. zm.).

¹⁷ Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego, pismo z dnia 21.12.2004, sygn. NB-BPN-I-022-70/04, PB 2005, nr 2, s. 83.

nej regulacji, za czynności faktyczne związane z wykonywaniem czynności bankowej udzielania kredytu można uznać czynności podmiotu zewnętrznego od momentu konkretyzacji potencjalnego klienta banku (dokładniej – od chwili, w której następuje przekazanie przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu informacji stanowiących tajemnicę bankową). Może to być przykładowo drukowanie, kopertowanie i wysyłanie wyciągów z ustaleniem salda na rachunku bankowym. Za czynności faktyczne związane z wydawaniem kart płatniczych oraz wykonywaniem operacji przy ich użyciu uznaje się dokonywanie na zlecenie banku np. autoryzacji transakcji, generowania, drukowania i dystrybucji zestawień transakcji, personalizacji kart płatniczych.

Konsekwentnie np. czynności ograniczające się do reklamowania oferty banku skierowanej nie do konkretnych klientów wskazanych przez bank, ale do ogółu odbiorców, nie mieszczą się w tej kategorii. Brak konkretyzacji klienta bankowego wyklucza z tej kategorii również techniczną obsługę bankomatów, udostępnianie bankowi łącza telekomunikacyjnych czy linii łączności, a także transport oraz niszczenie dokumentów bankowych i nośników danych. Wymagane jest jednak spełnienie warunku, że wykonawca wymienionych czynności nie ma dostępu do informacji „wrażliwych” z punktu widzenia prowadzonej działalności bankowej, w tym w szczególności do danych objętych tajemnicą bankową. W przeciwnym wypadku restrykcje związane z outsourcingiem będą się odnosiły również do tych czynności.

Pośrednictwo w zakresie czynności wymagających zawarcia umowy agencyjnej (pierwszej kategorii) jest obwarowane szczególnymi wymogami wobec banku chcącego je powierzyć innemu podmiotowi. Bank ten jest zobowiązany¹⁸:

- zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem o zamiarze zawarcia umowy;
- zapewnić wykonywanie przez Komisję Nadzoru Finansowego efektywnego nadzoru nad wykonywaniem powierzonych czynności;
- wraz z przedsiębiorcą lub przedsiębiorcą zagranicznym posiadać plany działania zapewniające ciągłe i niezakłócone prowadzenie działalności w zakresie objętym umową;
- zagwarantować, że powierzenie wykonywania czynności nie wpłynie niekorzystnie na prowadzenie przez bank działalności zgodnie z przepisami prawa, ostrożne i stabilne zarządzanie bankiem, skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w banku, możliwość wykonywania obowiązków przez biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych banku na podstawie zawartej z bankiem umowy oraz, co szczególnie istotne w kontekście tematu tego artykułu, zapewnienie ochrony tajemnicy prawnie chronionej.

Należy jednak zauważyć, że pierwsze trzy wymogi również pośrednio stwarzają warunki sprzyjające zachowaniu tajemnicy bankowej. Z założeniem tym kore-

¹⁸ Art. 6c Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe...

sponduje przyjęte w ustawie rozwiązanie, że Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wydania zezwolenia lub cofnąć zezwolenie w przypadku, gdy istnieje zagrożenie naruszenia tajemnicy prawnie chronionej. Komisja może postąpić w ten sposób również, gdy w państwie, w którym mają być wykonywane powierzone czynności, obowiązujące prawo uniemożliwia Komisji Nadzoru Finansowego wykonywanie efektywnego nadzoru. Odmowa wydania lub cofnięcie zezwolenia przez Komisję jest dopuszczalne również, gdy powierzenie wykonywania czynności może wpłynąć niekorzystnie na prowadzenie przez bank działalności zgodnie z przepisami prawa, ostrożne i stabilne zarządzanie bankiem, skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w banku oraz możliwość wykonywania obowiązków przez biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych banku na podstawie zawartej z bankiem umowy. W dwóch ostatnich przypadkach także mamy do czynienia z pośrednim wzmocnieniem ochrony tajemnicy bankowej w ramach outsourcingu bankowego.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa działalności bankowej ustawodawca zakazał powierzania zewnętrznym podmiotom czynności związanych z zarządzaniem bankiem i przeprowadzaniem audytu wewnętrznego.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe wyposażyla Komisję Nadzoru Finansowego w instrumenty prawne umożliwiające jej efektywne sprawowanie nadzoru nad działalnością bankową, której wykonywanie zostało przez bank powierzone innym podmiotom. Dzięki przyjętym w prawie bankowym rozwiązaniom organ nadzoru bankowego może z jednej strony kontrolować proces korzystania przez bank z zasobów podmiotu zewnętrznego, z drugiej natomiast podejmować stosowne działania nadzorcze na każdym etapie współpracy stron umowy wskazanej w art. 6a ust. 1 prawa bankowego¹⁹.

4. Podstawowe założenia projektu rządowego zmieniającego ustawę Prawo bankowe w zakresie powierzania czynności wykonywanych przez banki podmiotom zewnętrznym

Rządowy projekt nowelizacji ustawy Prawo bankowe, przyjęty decyzją z dnia 5 października 2010 r., przewiduje rozszerzenie zakresu outsourcingu zarówno w zakresie podmiotowym, jak i przedmiotowym. Obecnie nie jest możliwe powierzenie czynności w ramach umowy outsourcingowej przedsiębiorcy będącemu wspólnikiem spółki cywilnej. Według projektu bank w ramach umowy outsourcingowej będzie mógł powierzyć czynności również wspólnikom spółek cywilnych.

¹⁹ Art. 6a-6d tamże; zob. także M. Olszak, *Nadzór Komisji Nadzoru Bankowego nad działalnością bankową wykonywaną z udziałem przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznego*, Lex Polonica, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2011.

Rozszerzeniu ulegnie katalog czynności, których wykonywanie może być powierzone przedsiębiorcy bez konieczności uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Bez zezwolenia KNF dozwolone będą²⁰:

- zawieranie i zmiana umowy rachunków rozliczeniowych (bieżących i pomocniczych), rachunków lokat terminowych oraz rachunków powierniczych;
- zawieranie i zmiana umowy kredytu i pożyczki (innego niż kredyt konsumencki) z osobami fizycznymi;
- zawieranie i zmiana umowy i pożyczki oraz umowy o kartę płatniczą z mikroprzedsiębiorcami i małymi przedsiębiorcami;
- emitowanie i przechowywanie bankowych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych;
- wykonywanie innych czynności zleconych związanych z emisją i obsługą papierów wartościowych;
- zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych;
- windykacja należności banku.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie przepisów, które ograniczają wymóg powierzenia przez banki czynności przedsiębiorcom na podstawie umowy agencyjnej. Będzie ono dotyczyć tylko emitowania i przechowywania bankowych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych oraz wykonywania innych czynności związanych z emisją i obsługą tych papierów, windykacji należności banku, a także wykonywania innych czynności po uzyskaniu zezwolenia KNF.

Ponadto przewiduje się zmiany w przepisach dotyczących zachowania tajemnicy bankowej. Bank będzie mógł ujawnić informacje objęte tajemnicą przedsiębiorcom, w tym zagranicznym, którym powierzono wykonanie czynności na drodze podoutsourcingu. Zakres tych informacji będzie odpowiadał poziomowi niezbędnemu do prawidłowego wykonania zadań powierzonych podwykonawcy.

Podoutsourcing wiąże się z wprowadzeniem kolejnego ogniwa pośrednictwa między bankiem a podmiotem faktycznie wykonującym czynności. Zwiększa to niewątpliwie niebezpieczeństwo naruszenia tajemnicy bankowej. Dopiero w praktyce okaże się, czy przewidziane w ustawie generalne zabezpieczenia interesów klientów banku są wystarczająco skuteczne.

W ocenie skutków zmian regulacji dotyczących rozszerzenia zakresu outsourcingu oraz zniesienia wymogu uzyskiwania zezwolenia KNF na przekazanie wybranych czynności położono nacisk na ewentualne skutki finansowe dla budżetów gmin, tj. zmniejszenie wysokości potencjalnych wpływów z tytułu opłaty skarbowej, której podlegają zezwolenia KNF. Zauważono również możliwość tworzenia dodatkowych miejsc pracy na skutek zwiększenia zakresu realizowanych zadań przez podmioty zewnętrzne (przedsiębiorców). Ma to nastąpić poprzez dopuszcze-

²⁰ Decyzja Rady Ministrów z dnia 5 października 2010 r., Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe, przedłożone przez ministra finansów, załącznik Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy prawo bankowe, Ministerstwo Finansów, 19.07.2010, s. 14.

nie do wykonywania czynności zleconych przez banki wspólników spółek cywilnych. Położony został nacisk na możliwość obniżenia kosztów prowadzonej działalności przez bank i możliwy spadek cen usług bankowych oraz zwiększenie dostępności kredytów dla ludności (w tym kredytów i pożyczek dla mikroprzedsiębiorców i małych przedsiębiorców).

Nad proponowanymi zmianami w ustawie Prawo bankowe przeprowadzono konsultacje społeczne. Projekt zmian ustawy został w trybie uzgodnień zewnętrznych przesłany do instytucji rynku finansowego, w szczególności Związku Banków Polskich, Krajowego Związku Banków Spółdzielczych, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Giełdy Papierów Wartościowych, Izby Domów Maklerskich, Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami, Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA, BondSpot SA, Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych, Rady Banków Depozytariuszy, Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych²¹.

Podmioty te wyraziły pozytywne opinie o przedłożonym projekcie. Należy jednak zauważyć, że są to podmioty reprezentujące banki lub same banki, zainteresowane nie tyle zapewnieniem jak najpełniejszej ochrony tajemnicy bankowej, ile obniżeniem kosztów prowadzonej przez banki działalności i wzrostem rentowności. W rezultacie ocena skutków regulacji nie odnosi się do kwestii ochrony tajemnicy bankowej i wpływu na nią liberalizacji zasad outsourcingu bankowego.

5. Zakończenie

W dążeniu do redukcji kosztów swojej działalności banki w coraz szerszym zakresie wykorzystują powierzanie wybranych czynności podmiotom zewnętrznym, co powszechnie określa się mianem outsourcingu. Jednocześnie w ramach prowadzonych operacji banki pozyskują bardzo dużo informacji na temat swoich klientów, które są objęte tajemnicą bankową ze względu na potencjalne negatywne skutki dla klientów w przypadku wypłynięcia tych informacji do innych podmiotów.

Proponowane przez rząd zmiany regulacji w zakresie outsourcingu wychodzą naprzeciw potrzebom banków i innych instytucji finansowych oraz przedsiębiorstw jako dostarczycieli usług bankowych, o czym świadczą wyniki konsultacji rządowego projektu z partnerami zewnętrznymi. W całym procesie przygotowywania tych zmian brak jednak dowodów uwzględnienia interesów drugiej strony, czyli klientów banków.

Poszerzenie katalogu czynności, które banki mogą w łatwy sposób przerzucić do zewnętrznych podmiotów, przy równoczesnym ograniczeniu kompetencji Komisji Nadzoru Finansowego w weryfikowaniu postępowania banków w tym zakre-

²¹ Kancelaria Rady Ministrów, Ocena skutków regulacji – projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe, 10 sierpnia 2010 r., s. 1-3.

się, niewątpliwie zwiększa zagrożenie naruszeniami tajemnicy bankowej. Dopuszczenie powszechniejszego stosowania podoutsourcingu, również z udziałem podmiotów zagranicznych, wydłuża łańcuch pośredników między bankami a ich klientami, co samo w sobie stwarza dodatkowe niebezpieczeństwo dla poufności informacji przekazanych przez klientów w relacjach z bankami.

Chociaż obecnie obowiązujące regulacje dotyczące odpowiedzialności banków za dochowanie tajemnicy bankowej nie mają podlegać złagodzeniu w związku z proponowanym przez rząd zliberalizowaniem zasad outsourcingu, to jednak dopiero praktyka może wykazać, czy stanowią one wystarczające zabezpieczenie interesów klientów banków. Coraz częstsze w skali światowej przypadki kradzieży tożsamości, narastające wraz z rozwojem bankowości elektronicznej i zakresu wykorzystania Internetu²², nakazują ostrożnie podchodzić do wszelkich inicjatyw zwiększających grono podmiotów mających dostęp do osobistych danych klientów banków.

Literatura

- Committee of European Banking Supervisors, *Guidelines on outsourcing*, London, 14.12.2006.
- Drwiłło A., Maśniak D. (red.), *Leksykon prawa finansowego, 100 nowych pojęć*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Fajferek A. (red.), *Polityka ekonomiczna*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 1999.
- Grudzewski W.M., Hejduk I.K., *Metody projektowania systemów zarządzania*, Difin, Warszawa 2004.
- Identity-Related Crime: A Threat Assessment. A Report to the Attorney General of the United States and the Minister of Public Safety of Canada*, The United States Department of Justice, Washington D.C., November 2010.
- Korzeniewska A., *Outsourcing w bankach komercyjnych*, Difin, Warszawa 2009.
- Olszak M., *Nadzór Komisji Nadzoru Bankowego nad działalnością bankową wykonywaną z udziałem przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznego*, Lex Polonica, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2011.
- Olszak M., *Powierzenie przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywania czynności związanych z działalnością bankową w świetle przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, dotyczących problematyki tajemnicy bankowej*, Lex Polonica, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2011.
- Power M.J., Desouza K.C., Bonifazi C., *Outsourcing. Podręcznik sprawdzonych praktyk*, MT Biznes, Kraków 2008.
- Trichet J.-C., *Financial reform: what has been achieved and what remains to be done*, Europejski Bank Centralny, Dyrekcja Komunikacji, Frankfurt nad Menem, 13.05.2011.
- Trocki M., *Outsourcing: metoda restrukturyzacji działalności gospodarczej*, PWE, Warszawa 2001.

²² *Identity-Related Crime: A Threat Assessment. A Report to the Attorney General of the United States and the Minister of Public Safety of Canada*, The United States Department of Justice, Washington D.C., November 2010, s. 8-9.

Akty prawne

Decyzja Rady Ministrów z dnia 5 października 2010 r., Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe, przedłożone przez ministra finansów, załącznik Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy prawo bankowe, Ministerstwo Finansów, 19.07.2010.

Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego, pismo z dnia 21.12.2004, sygn. NB-BPN-I-022-70/04, PB 2005, nr 2.

Kancelaria Rady Ministrów, Ocena skutków regulacji – projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe z dnia 10 sierpnia 2010.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (DzU 1997, nr 140 poz. 939).

Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (DzU 2006, nr 157, poz. 1119).

EVALUATION OF POTENTIAL EFFECTS OF GOVERNMENTAL PROPOSAL OF CHANGES IN POLISH REGULATIONS CONCERNING OUTSOURCING IN BANKING FOR BANK SECRECY

Summary: Currently binding Polish regulations of contracting out of banking activities to an external provider (outsourcing) include vital limitations, aimed at providing the stability of banking sector as well as at protection of banks' customers interests, with special regard to bank secrecy. Changes in this area proposed by the government lead to the important extension of acceptable scope of outsourcing and to simplification related procedures, especially by mitigation of authorities of the Polish Financial Supervision Authority. The arguments presented in the government's bill in favour of liberalization of outsourcing regulations and also governmental evaluation of expected effects of proposed changes take no account of potential growth in the probability of bank secrecy violations accompanying the intensification of outsourcing practices in banking.